

opinie & analyse

Wereldwijd delen vrouwen hun ervaringen met seksuele intimidatie op sociale media onder de hashtag #metoo. Maar die maakt geen onderscheid tussen nafluiten en aanranding. **ARIANE BAZAN** vindt dat de boodschap zo aan kracht inboet.

De boemerang van #metoo

ARIANE BAZAN

Wie? Hoogleraar klinische psychologie (ULB).

Wat? Vrouwen worden weerbaarder als ze de kans krijgen om hun vrouwelijkheid te verkennen. #metoo zet ook de deur open voor 'redders' die vrouwen willen beschermen, maar hen zo ook uitsluiten.

'Hoe beperkter het seksuele in de sociale ruimte, hoe gewelddadiger de objectivering binnenskamers.' © blg

We moeten seksuele intimidatie onverminderd aanklagen. De populariteit van de hashtag #metoo brengt een groot onbehagen aan het licht – en dat is belangrijk. Maar als die nu niet gevolgd wordt door een heldere boodschap, dreigt #metoo nietszeggend te worden – of zelfs als een boemerang in het gezicht terug te keren. We moeten ons ontdoen van die uniformiserende hashtag.

We zijn niet allen slachtoffer en niet allen op dezelfde manier. Daders zijn niet allen op dezelfde manier dader en ook hun daden zijn niet hetzelfde. Vrouwen gebruiken #metoo om verschillende soorten ongepast gedrag aan te klagen: van obscene commentaren over billenknippen tot seksuele intimidatie en aanranding. Dit is onfair

voor de beide uiteinden van de keten. Wie als zesjarige betast of gepenetreerd werd, vindt wellicht niet dat zijn verhaal recht wordt aangedaan door een hashtag die ook verwijst naar vuilgebekte mannen, zonder onderscheid te maken.

Not me

De laagdrempelige vorm van #metoo roept het idee op van een gemeenschap die dweept met 'het slachtofferschap': welk mens – en vooral welke vrouw – kan zonder verpinken zeggen: *not me?* Is elke vrouw niet al eens met geweld benaderd louter omdat ze vrouw is? Of nam ze daar dan niet genoeg aanstoot aan? Als we met zoveel 'metoos' zijn, dan moeten er ook erg veel

We zijn niet allen slachtoffer en niet allen op dezelfde manier

daders zijn.

Maar is het niet seksistisch om vrouwen aan de ene kant en mannen aan de andere kant te plaatsen? Mannen zijn ook niet zelden slachtoffer. En als we het over vrouwen als daders hebben, moeten we het dan niet hebben over hoe moeders hun kinderen wel vaker als objecten behandelen? Wat ik probeer mee te geven, is dat als we nu niet naar

een genuanceerder pleidooi evolueren, we de oorspronkelijke boodschap ondermijnen.

Minirok en décolleté

We betalen onvermijdelijk een prijs voor slordig woordgebruik. Niet alleen maakt het slachtoffer-idee onze dochters (en zonen) niet sterker, het heeft een aanzuigefect voor potentiële redders. En die staan klaar, zijn met steeds meer en krijgen meer krediet dan pakweg tien jaar geleden. Velen willen vrouwen 'beschermen'. Het begint bij iets kleins: dat het niet oké is dat vrouwen in advertenties in het straatbeeld tot objecten gereduceerd worden. Ze veronderstellen dat seksueel geweld in het verlengde daarvan ligt, terwijl onderzoek eerder het omgekeerde aantoonde. Hoe beperkter het seksuele in de sociale ruimte, hoe gewelddadiger de objectivering binnenskamers. Maar, wat erger is, als de sociale ruimte ontstaat wordt van die geseksualiseerde elementen, wordt die vooral voor jonge vrouwen een onveilige ruimte waarin ze niet met hun vrouwelijkheid – een minirok, een décolleté – kunnen experimenteren.

Ik herinner me de getuigenis van een patiënte, van wie de moeder vernietigende commentaren had op haar ontluikende vrouwelijke vormen. Die dochter was zo overtuigd dat ze misvormd was, dat ze bijna met de eerste de beste man was getrouwd. Ze vertelde me dat één blik alles heeft doen kantelen. Het was een blik van begeerte, wist ze, gericht op haar boezem. Een man keek vol lust naar haar, maar leek zich ook ongemakkelijk te voelen. Voor het eerst kreeg ze het idee: ik ben begeerlijk. Daarna had ze een heel ander perspectief op haar vrouw-zijn, en werd ze veel weerbaarder. We moeten ook dit soort ruimte van sociale erotiek beschermen, een ruimte die losstaat van het gezin van herkomst en nog niet is ingenomen door het koppel, een ruimte die jonge meisjes zelfbewuster kan maken.

KORT & BONDIG

FIETSDODEN ALS COLLATERAL DAMAGE?

Alweer een dodelijk fietsongeval in Antwerpen. Het derde in twee weken. Telkens gebeurde het in soortgelijke omstandigheden: het slachtoffer werd gegrepen door een auto of een vrachtwagen die rechtsaf draaide en waarvan de bestuurder de fietser niet had opgemerkt. Het is bijna cynisch dat de Antwerpse gemeenteraad de avond voordien, ondanks de talrijke oproepen vanuit het middenveld en de academische wereld, een motie verwierp om versneld werk te maken van conflictvrije kruispunten en venstertijden voor vrachtverkeer op schoolroutes. Het contrast tussen Gent en Antwerpen wordt stilaan pijnlijk groot. In Gent viel het afgelopen

jaar geen enkele fietsdode. Sinds de invoering van het circulatieplan is de verkeersveiligheid in de binnenstad gestegen. Het fietsgebruik zit in de lift.

Laten we wel wezen. Ook in Gent kan op veel kruispunten – zeker die met gewestwegen – elk moment een fataal ongeval gebeuren, en bij uitbreiding overal in Vlaanderen. De kruispunten waar fietsers tegelijk groen krijgen met rechts afslaand vracht- of autoverkeer zijn amper te tellen. Fietsers riskeren op die plekken elke dag hun leven. Wie krijgt dat uitgelegd aan een kind? Het is groen, maar veilig oversteken zit er toch niet in. Maak maar dat je ogen hebt op je rug.

Een aantal weken geleden gaf het Rekenhof Vlaanderen en zijn fietsveiligheidsbeleid in een vernietigend rapport een onvoldoende. Voor fietsers is de verkeersveiligheid afgenomen. Het aantal fietsslachtoffers lag nog nooit zo hoog als in de periode 2014-2016. Nochtans

zijn de recepten voor meer fietsveiligheid bekend. Fietsers en snel rijdend auto- en vrachtverkeer fysiek scheiden. Sluipverkeer uit woonwijken, schoolomgevingen en zones 30 halen. Kruispunten inrichten op maat van fietsers en voetgangers. Snelheidsbeperkingen van 30 kilometer per uur afdwingen. De kans dat een voetganger of fietser overlijdt bij een aanrijding met een auto die tegen 50 kilometer per uur rijdt, is 50 procent. Rijdt die tegen 30 kilometer per uur, dan is dat 'slechts' 5 procent.

Waarom worden die recepten niet toegepast? Ik concludeer dat veel beleidsmakers op papier de mond vol hebben van fietsen en zichzelf graag laten fotograferen op de fiets, maar dat wanneer ze moeten kiezen tussen autodoorstroming en fietsveiligheid, ze toch hun staart intrekken.

We kunnen nog eens onderzoeken wat we eigenlijk al weten, en we kunnen

ons nog wat verder verstoppert achter praktische argumenten en flauwe excuses als zou het onmogelijk zijn om conflictvrije kruispunten in te richten of om vrachtwagens te weren op fietsroutes. Of we kunnen in actie schieten en de levensbelangrijke keuze maken: willen we dat mensen zich veilig voelen op de fiets en willen we minder fietsslachtoffers? Of willen we de rode loper blijven uitrollen voor de auto en beschouwen we fietsongevallen als onvermijdelijke collateral damage? Tijd dat de steden en gemeenten en het Vlaams Gewest kleur bekennen.

EVA VAN EENOO
Voorzitter Fietsersbond Gent